

© Igor Melika

Види речей в римському праві

**Козинець І.Г., ст. викладач кафедри ЦГПШ
Задесенець Ярина, студентка групи КПР-161**

Речі в римському праві розглядалися як певні предмети матеріального світу, «доступні пануванню людини».

Речі розглядалися принаймні у трьох значеннях:

У широкому:

- усе, що існує в матеріальному оточенні.

У вузькому:

- усе, що може бути предметом правовідсин між особами.

У найбільш вузькому:

- усе що являється предметом майнових прав, зокрема речових і зобов'язальних

© Igor Melnik

Річ - це частина природи, яка становить певну цінність для свого володільця чи власника. Це може бути об'єкт, створений природою (вода, дикий мед), або те, що створено працею людини з сировинного матеріалу (цегла, меблі)

- Залежно від правових ознак і способу набуття їх, речі поділяли:

Речі, які перебувають у приватній власності (в обігу), і речі, які знаходяться поза приватною власністю (вилучені з обігу).

Речі манципні і не манципні.

• До речей, вилучених з обігу, зараховували:

Речі манципні і не манципні

Речі манципні – це найважливіші речі для ведення сільського господарства. До них зараховували земельні ділянки, розташовані в Італії, разом з сільськими сервітутами, будівлями, рабами, робочою худобою.

Всі інші речі не манципні

Залежно від зовнішніх (фізичних) ознак речі поділяли на:

1

Тілесні

-такі, до яких можна доторкнутися (відчути на дотик): земля, раби, гроші та ін.

Безтілесні

-такі, до яких неможна доторкнутися і які розпізнаються розумом: спадщина, узуфрукт і різні зобов'язання.

2

Прості

-такі, що складають одне ціле, тобто зв'язані єдиним духом, – раб, вівця, глечик, колода.

Складні

-складаються з кількох пов'язаних між собою тіл (субстанцій) – будинок, корабель, віз – або складаються з різних не пов'язаних, але об'єднаних спільним іменем речей – стадо овець, легіон, бібліотека.

Родові

якщо речі належать до одного роду і визначаються кількістю, тобто можуть бути зважені, пораховані чи виміряні, і для власника заміна їх на інші аналогічні речі не має жодного значення, то річ є родовою (зерно, сіль, гроші).

Особливі (індивідуально визначені)

коли річ має певні індивідуальні властивості, притаманні лише їй, і для власника її заміна на іншу є недопустимою, то річ є індивідуально визначеною, наприклад, скульптура чи картина майстра

Споживчі

Споживчі речі, зокрема їжа, паливо, гинуть фізично, а гроші, після їх використання, гинуть з правової точки зору.

Неспоживчі

До неспоживчих речей належать: знаряддя праці, будівлі, зброя, худоба. У післякласичний період утвердилася проміжна категорія – речі, що легко зношуються від використання, наприклад, одяг, взуття.

5

Подільні

Подільні речі можна розділити так, щоб отримані частини виконували ті ж самі функції та зберігали ті ж властивості, що й ціла річ – зерно, сіно, вино, мука.

Неподільні

Неподільні – це речі, які не можна розділити без того, щоб не завдати їм шкоди, тобто після розподілу вартість речі знижується або вона гине – тварина, корабель, скульптура.

6

Рухомі

це земельні ділянки, будівлі

Нерухомі

які могли рухатися (твасамостійно рини).

7

Плодоносні

Природні плоди (яблука, телята).
Цивільні плоди (орендна плата, отримані відсотки від позики грошей).

Неплодоносні

Неподільною може бути як проста річ (музичний інструмент, скульптура тощо), так і складна річ (картина, автомобіль, споруда тощо).

Плоди

Плоди виникають у ході експлуатації речі

натуральні
(фрукти, потомство тварин і рабів).

цивільні, набуті шляхом господарської діяльності (орендна плата).

фізичні – фрукти з дерева, приплід від худоби

юридичні – відсотки з капіталу, орендна плата.

Сукупність речей, що належали одній особі, становили її майно або добро.

Юрист Ульпіан писав, що майно називається словом добро – **bona**, тому що воно приносить благо, тобто робить людей щасливими.

Сукупність різноманітних речей, з'єднаних єдиним господарським призначенням чи приналежністю, римські юристи розглядали як одне ціле - **майно** дому, двору, сім'ї тощо

Вміщувало в собі

Актив та пасив

Вимоги та борги

Отже, **майно** – сукупність цивільних прав і обов'язків, актив і пасив, вимоги і борги, що належали одній особі.

© Igor Melika

Дякуємо за увагу!

